

JAK PISAC SKARGĘ DO EUROPEJSKIEGO TRYBUNAŁU PRAW CZŁOWIEKA

**Regionalne Centrum Informacji Europejskiej
Koszalin 2001
Aktualizacja wersji elektronicznej 2014**

Nakład : 1500 egz.

ISBN 83 – 916702- 0 -1

Publikacja wydana przez Regionalne Centrum Informacji Europejskiej Fundacji Centrum Innowacji i Przedsiębiorczości w Koszalinie

Regionalne Centrum Informacji Europejskiej
Fundacji Centrum Innowacji i Przedsiębiorczości
Ul. Młyńska 2
75 – 054 Koszalin
tel/fax 094 3471317
e-mail : rcie@rcie.koszalin.pl
www.rcie.koszalin.pl

Tekst : Magdalena Skrzypek
Opracowanie: Katarzyna Szłapka

Publikacja dofinansowana w ramach Programu Prawnego Fundacji im. Stefana Batorego

Wprowadzenie

Wydanie informatora poświęconego schematowi procedury składania skargi i zasadom postępowania przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka w Strasburgu podyktowane zostało z jednej strony wzrostem zainteresowania społeczeństwa tą problematyką, z drugiej natomiast brakiem ogólnodostępnych i przekazywanych przystępnym językiem informacji na ten temat. Wydawane publikacje poświęcone funkcjonowaniu Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, raczej w sposób marginalny traktują kwestię procedury składania skargi do instancji w Strasburgu, a jeżeli już ją poruszają, to w sposób niezrozumiały dla osób, które nie mają na co dzień do czynienia z fachowym językiem prawniczym. I właśnie to „niezrozumienie” jest powodem tego, że blisko 90% skarg składanych do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka przez obywateli Polski ze względu na uchybienia natury formalnej jest odrzucana i nie podlega rozpatrzeniu. Celem naszego informatora jest poprowadzenie „krok po kroku” ewentualnego skarżącego przez zawilosci strasburskich procedur w taki sposób, aby po jego lekturze dokładnie wiedział w jakim terminie należy taką skargę złożyć, jakie wymogi formalne powinna ona spełniać i przede wszystkim jaki jest przedmiotowy i podmiotowy zakres skargi. Za zasadnością publikacji będącej przedmiotem tego projektu, przemawia również fakt, że mało jest instytucji bezpłatnie udzielających informacji na ten temat, a zapotrzebowanie społeczeństwa na nie ogromne. Wyraźnie widać to na przykładzie osób korzystających z usług naszej instytucji, które często odsyłane są do Regionalnego Centrum Informacji Europejskiej przez różne organizacje i instytucje publiczne nie będące w stanie udzielić petentowi wyczerpującej informacji o procedurach składania skargi, nie wspominając już o adresie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Informator „Jak pisać skargę do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka” jest więc wyjściem naprzeciw sugestiom i oczekiwaniom osób zainteresowanych złożeniem skargi do Strasburga i z praktyki naszej działalności wynika, że sposób przekazania zawartych w nim informacji doskonale spełnia swoją rolę.

1. Czym są Europejska Konwencja Praw Człowieka i Europejski Trybunał Praw Człowieka?

Europejska Konwencja Praw Człowieka, to traktat międzynarodowy, który wszedł w życie w 1953 r i ma on niewątpliwie charakter bezprecedensowy. Określa on niezbywalne prawa i wolności, na które każdy z nas może się powołać oraz zobowiązuje państwa do ich przestrzegania w stosunku do każdej osoby podlegającej ich jurysdykcji. Co więcej, Konwencja ustanawia międzynarodowy system ochrony praw człowieka. Państwa, a także osoby indywidualne, bez względu na ich obywatelstwo, mogą wnosić skargi do instytucji w Strasburgu, jeśli zarzucają państwu będącemu stroną Konwencji naruszenie zagwarantowanych w niej praw. Tą instancją jest oczywiście Europejski Trybunał Praw Człowieka, którego obligatoryjna jurysdykcja rozciąga się z urzędu na wszystkie państwa będące stronami Konwencji .

2. Kto może wnieść skargę do Trybunału?

Podmiotem uprawnionym do wniesienia skargi do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka zgodnie z zapisem art. 34 Konwencji jest „... każda osoba, organizacja pozarządowa lub grupa jednostek, która uważa, że stała się ofiarą naruszenia przez państwo praw zawartych w Konwencji lub jej Protokołach”.

3. Jakie prawa są chronione Konwencją?

Podstawowe prawa i wolności objęte są przepisami rozdziału pierwszego Konwencji:

- prawo do życia (art. 2),
- zakaz stosowania tortur i innego poniżającego karania i traktowania (art. 3.),
- zakaz niewolnictwa, poddaństwa i pracy przymusowej (art.4),
- prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego (art. 5),
- prawo do sprawiedliwego i rzetelnego procesu (art. 6),
- gwarancja nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege (art.7),
- prawo do prywatności (art.8),
- wolność myśli, sumienia i wyznania (art. 9),
- wolność ekspresji (art. 10),
- wolność związkowa (art. 11),
- prawo do małżeństwa (art. 12),
- prawo do skutecznych środków odwoławczych (art. 13), co jest o tyle istotne, że droga dochodzenia swoich praw rozpoczyna się na gruncie prawa krajowego a wyczerpanie środków prawa wewnętrznego jest warunkiem uruchomienia procedury Konwencji,
- zakaz wszelkiej dyskryminacji (art. 14), przy czym przepis ten pełni jedynie funkcję pomocniczą w tym znaczeniu, iż jego naruszenie może nastąpić tylko w powiązaniu z pogwałceniem innego prawa, gwarantowanego Konwencją – zatem art. 14 nie zawiera ogólnego zakazu dyskryminacji,
- możliwość derogowania zobowiązań konwencyjnych (art. 15).

Prawa te przysługują człowiekowi od momentu urodzenia i z tego jedynie powodu, iż jest ona człowiekiem. Dlatego też, podobnie jak Powszechna Deklaracja Praw Człowieka, Konwencja Europejska nie kreuje ani nie nadaje wymienionych w niej praw, stwierdza natomiast ich istnienie. Następne rozdziały zawierają przepisy, konstytuujące mechanizm kontrolny

Konwencji, organizację i funkcjonowanie Trybunału oraz procedury postępowania w fazie rozpatrywania skarg. Znajdziemy tu przepisy wskazujące podmioty, uprawnione do wniesienia skargi, zasadę wykorzystania krajowych środków odwoławczych, będącą jednym z warunków dopuszczalności skargi oraz inne warunki dopuszczalności skargi.

Podstawowy tekst Konwencji uzupełniony jest przyjętymi później protokołami dodatkowymi. Można je podzielić na trzy kategorie: część z nich (1, 4, 6, 7, 12, 13) rozszerza katalog chronionych praw.

I tak **Protokół 1** wprowadza dodatkowo:

- prawo do niezakłóconego korzystania ze swojego mienia (art.1),
- prawo do nauki oraz prawo rodziców do wychowania dzieci według własnych przekonań religijnych i filozoficznych (art.2),
- prawo do wolnych wyborów, opartych na tajnym głosowaniu w warunkach, zapewniających swobodę wyrażania opinii (art.3).

Protokół 4 gwarantuje, poza prawami, wymienionymi w Konwencji i Protokole I, także:

- zakaz pozbawienia wolności jedynie z powodu niemożności wywiązania się ze zobowiązania umownego (art.1),
- prawo do swobodnego poruszania się, wolność wyboru miejsca zamieszkania na terytorium państwa legalnego pobytu oraz prawo do swobodnego opuszczenia terytorium każdego kraju, również własnego (art.2),
- zakaz indywidualnego i zbiorowego wydalania własnych obywateli, zakaz odmowy wstępu na terytorium państwa obywatelstwa (art.3),
- zakaz zbiorowego wydalania cudzoziemców (art. 4).

Protokół 6 wprowadza w art. 1 zakaz orzekania i wykonywania kary śmierci w czasie pokoju. Art. 2 protokołu przewiduje możliwość orzekania i wykonywania kary śmierci (wyłącznie zgodnie z postanowieniami ustawy) za czyny popełnione w czasie wojny bądź bezpośredniego nią zagrożenia. W protokole tym zawarty jest także zakaz derogowania jego postanowień na podstawie art. 15 oraz zakaz zgłaszania zastrzeżeń na podstawie art. 64 Konwencji.

Zgodnie z **Protokołem 7** katalog praw chronionych uległ dalszemu rozszerzeniu o kolejne prawa, mianowicie:

- zakaz wydalania z terytorium Państwa – Strony Konwencji cudzoziemców, przebywających na tym terytorium legalnie; wyjątkiem jest tu wydalenie w wyniku decyzji, wydanej zgodnie z prawem i po przedstawieniu powodów, uzasadniających wydalenie, po rozpatrzeniu sprawy i zapewnieniu cudzoziemcowi właściwej reprezentacji przed organem, rozpatrującym sprawę (art.1),
- prawo do kontroli instancyjnej wyroków skazujących (art. 2),
- prawo do odszkodowania za niesłuszne skazanie (art.3),
- reguła ne bis in idem w prawach karnych (art.4),
- równouprawnienie małżonków (art. 5).

Protokół 12 zawiera generalny zakaz dyskryminacji a dopiero podpisany **Protokół 13** zakaz stosowania kary śmierci we wszelkich okolicznościach.

Odrębna grupą są protokoły, zmieniające procedurę postępowania przed Trybunałem, czyli zawierające postanowienia ustrojowo – proceduralne.

Do tej kategorii zalicza się Protokół II, III, V, VIII, IX, X, XI.

Materialne postanowienia Konwencji opisują jedynie standard minimalny, co oznacza, że w żadnym przypadku nie mogą być powoływane jako podstawa ograniczenia praw i wolności, przysługujących z mocy prawa krajowego.

4. Co to jest skarga indywidualna

Prawo do składania skargi indywidualnej jest fundamentem, na którym opiera się cały europejski system ochrony praw człowieka. Zgodnie z artykułem 34 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (prawo do jej składania ma: **“każda osoba fizyczna, organizacja pozarządowa lub grupa jednostek, która uważa, że stała się ofiarą naruszenia praw zawartych w Konwencji lub jej Protokołach(...)”**).

Przesłanki materialne skargi indywidualnej

Należy do nich zaliczyć:

- Interes osobisty. Skarżący powinien wskazać, iż stał się (bezpośrednio) ofiarą naruszenia praw, gwarantowanych Konwencją Europejską lub którymś z jej protokołów dodatkowych. Skarga nie może być anonimowa. Mogą występować ze skargami również osoby, które ucierpiały wskutek naruszenia praw innych osób (ofiara pośrednia) – zwykle krewni poszkodowanych.
- Zakaz występowania ze skargami anonimowymi.
- Interes prawny, czyli uzasadnienie skargi. Skarga nie może dotyczyć czynności podmiotów, nie działających w imieniu państwa, nie mogą być również w niej powoływane dla uzasadnienia fakty nie sprawdzone bądź nie wskazujące na naruszenie Konwencji bądź po prostu oczywiście nieprawdziwe.
- Zasada subsydiarności, która oznacza obowiązek wykorzystania środków odwoławczych, dostępnych i skutecznych w prawie wewnętrznym. Orzecznictwo organów strasburskich nie daje, co prawda, definicji „środków ochrony, przewidzianych prawem państwowym”, jednak powinno to być ustalone na podstawie prawa wewnętrznego konkretnego państwa. Warunek wykorzystania środków krajowych nie jest spełniony, jeśli w postępowaniu przed organami wewnętrznymi powód nie powołuje się na przedmiot ochrony, jakim jest prawo, chronione Konwencją (nie zmienia sytuacji fakt, iż organ państwa jest zobligowany do tego z urzędu). Skarżący natomiast nie jest zobligowany do wykorzystania „wszystkich” środków odwoławczych, mając do ich dyspozycji wiele – wystarcza wykorzystanie tego, który daje największe gwarancje efektywności.
- Zakaz kumulacji. Nie są rozpatrywane skargi co do istoty identyczne ze sprawą już rozstrzygniętą na gruncie europejskiego systemu ochrony lub ze sprawą, poddaną innej procedurze międzynarodowej, o ile nie zawierają nowych, istotnych informacji. Dotyczy to spraw, inicjowanych przez ten sam podmiot. Nie jest wykluczone składanie identycznych skarg przez różne podmioty, przy czym zwykle takie skargi są rozpatrywane łącznie.
- Zakaz nadużywania prawa do skargi. Nadużycie prawa do skargi oznacza: wystąpienie ze skargą w celu uniknięcia odpowiedzialności karnej, pieniactwo, przedstawianie fałszywych informacji, nie przedstawianie informacji na wezwanie Komisji, ujawnienie szczegółów postępowania niejawnego, wykorzystywanie prawa do skargi z pobudek czysto politycznych, nawet przedwczesne poinformowanie opinii publicznej o fakcie złożenia skargi.
- Zakaz występowania ze skargami, niezgodnymi z Europejską Konwencją Praw Człowieka. Niezgodność ta może przybierać różne formy. Taką skargą jest skarga, która dotyczy naruszenia praw, które nie są gwarantowane Konwencją Europejską lub jej

protokołami dodatkowymi; skarga wniesiona przeciwko państwu, które nie złożyło deklaracji o uznaniu prawa do skargi indywidualnej; jeśli podniesione naruszenie miało miejsce przed ratyfikowaniem Konwencji przez państwo pozwane; jeśli naruszenie nastąpiło poza terytorium, objętym władztwem państwa pozwanego albo na terytorium, za które państwo pozwane co prawda jest odpowiedzialne, jednak nie złożyło deklaracji w trybie art. 63 ust. 1 Konwencji; jeśli sprawa jest związana z naruszeniem praw, gwarantowanych Konwencją przez jednostki, za których działanie państwo nie odpowiada.

- *Ratio temporis* czy też zakaz retroaktywności skargi. Przedmiotem skargi nie mogą być naruszenia praw, dokonane w okresie przed wejściem w życie Konwencji Europejskiej w danym kraju.

5.. Co może być przedmiotem skargi?

Przedmiotem skargi może więc być tylko naruszenie tego prawa, którego ochronę gwarantuje Konwencja. Jeżeli skarga nie daje się pogodzić z postanowieniami Konwencji lub jej Protokołów, Trybunał uzna ją za niedopuszczalną.

6.Przeciwko komu mogę wnieść skargę

Przedmiotem skargi może być jedynie działanie państwa lub akt władzy publicznej. Skarżymy państwo. Trybunał nie zajmie się skargami wnoszonymi przeciwko osobom fizycznym lub organizacjom prywatnym, chyba , że wykonują one zadania z zakresu władzy publicznej. Należy również pamiętać o tym, że w przypadku Polski Trybunał rozpatrzy tylko takie sprawy, które miały miejsce po dniu 30 kwietnia 1993 r. Jest to dla Polaków data wyznaczająca początek objęcia jurysdykcją Trybunału naszych praw i wolności gwarantowanych Konwencją

7.Jaki jest termin złożenia skargi?

Skarżący może wnieść skargę do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w ciągu sześciu miesięcy od daty podjęcia ostatecznej decyzji, będącej podstawą do wystąpienia ze skargą. Jeżeli skarga wpłynie do Strasburga po upływie tego terminu, zostanie przez Trybunał odrzucona ze względów formalnych.

8.Od czego zacząć, jeżeli chcę wystąpić ze skargą do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka?

Jeżeli już wyczerpiemy wszystkie dostępne środki a decyzja sądu nadal nas nie satysfakcjonuje i decydujemy się na złożenie skargi do Strasburga, to pierwszą rzeczą jaką powinniśmy w tej sytuacji zrobić jest napisanie listu do Trybunału w języku ojczystym, w którym przedstawimy powody zwrócenia się do strasburskiej instancji. Przede wszystkim list ten powinien zawierać:

1. Krótkie przedstawienie sprawy
2. Określenie, które z praw zostało naruszone
3. Informacje o wykorzystanych środkach
4. Zestawienie wydanych decyzji z krótką informacją o ich treści, dacie wydania i organie, który je podjął. Należy dołączyć do tych informacji kopie przedstawianych decyzji.

List ten należy wysłać na następujący adres:

**The Registrar
European Court of Human Rights
Council of Europe
F-67075 Strasbourg Cedex
Francja**

9. Czy mogę pisać pisma do Trybunału w języku ojczystym?

Językami oficjalnymi Trybunału są francuski i angielski, ale funkcjonują przy nim jednostki odpowiedzialne za tłumaczenia. Stąd też zarówno list jak i skargę możemy napisać w języku polskim. Należy jednak pamiętać o tym, przedstawiciele państw mają obowiązek posługiwać się jednym z oficjalnych języków Trybunału. Dla skarżącego wiąże się to z tym, że replikę odpowiedzi państwa na skargę otrzyma w języku angielskim lub francuskim. Trybunał nie dokonuje tłumaczeń.

10. Jaką czynność uznaje się za datę wniesienia skargi?

Data wysłania skargi uznawana jest za datę wniesienia skargi.

11. Co dzieje się po wysłaniu listu do Trybunału?

Po wysłaniu listu skarżący musi być przygotowany na dwie możliwości:

1. zostanie poproszony o uzupełnienie dokumentacji,
2. otrzyma formularz skargi, który jest formalną podstawą jej zbadania.

W pierwszym przypadku należy po prostu dokonać wszelkich uzupełnień w podanym przez Trybunał czasie. W tym miejscu bardzo ważne jest sumienne przestrzeganie wyznaczonych terminów. Natomiast w drugim przypadku należy bardzo dokładnie wypełnić przesłany formularz.

12. Jakie informacje muszę podać w formularzu skargi?

Formularz składa się z 8 części.

1. Strony

Ta część to nic innego jak podanie danych wymaganych od nas zazwyczaj przy wypełnianiu urzędowych druków.: imię, nazwisko, płeć, adres itp. Również zostaniemy w tej części poproszeni o podanie danych reprezentanta, jeżeli się na niego zdecydujemy.

2. Oświadczenie dotyczące stanu faktycznego

Przedstawiamy tu w sposób zwięzły i jasny fakty stanowiące meritum sprawy. Bardzo ważna jest chronologia przedstawianych zdarzeń. Musimy jak najdokładniej odtworzyć kolejność i daty opisywanych zdarzeń.

3. Oświadczenie o domniemanych naruszeniach Konwencji

W tym punkcie swoje odbicie znajduje stwierdzenie, że Trybunał rozpatruje tylko takie skargi, które dotyczą egzekwowania praw zawartych w Konwencji. Należy tu dokładnie wyjaśnić,

które z przepisów Konwencji zostały naruszone i uzasadnić to odnosząc się do wydarzeń opisanych w punkcie 2.

4. Oświadczenie dotyczące art.35 §1 Konwencji

Rozdział ten zawiera w sobie 3 części, które mają pozwolić na weryfikację podjętych przez skarżącego odwoławczych środków krajowych .

5. Oświadczenie dotyczące postępowania przed innymi organami międzynarodowymi

Trybunał to nie jedyny organ przed którym Polacy mogą dochodzić swoich praw i wolności. Przykładowo choćby na mocy Protokołu Fakultatywnego do Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych uprawnieni są także do wnoszenia skarg do Komitetu Praw Człowieka, adekwatnie w sytuacji naruszenia przez państwo-stronę Protokołu praw gwarantowanych w/w Paktem. Stąd właśnie skarżący powinien zaznaczyć czy jego skarga była już przedmiotem badań, czy orzeczeń innych dostępnych dla niego instytucji. Ważne jest, by podać wszelkie szczegóły dotyczące ewentualnych postępowań: nazwę organu, daty oraz treści podjętych decyzji. Należy też dołączyć kopie dokumentacji. Trybunał nie orzeka bowiem w sprawach, które są lub były rozpatrywane przez inny organ międzynarodowy.

6. Wykaz dokumentów

Jest to punkt niezwykle istotny. Skarga będzie przedstawiać małą wartość bez dołączonej do niej dokumentacji, która jest podstawowym dowodem w sprawie w postępowaniu przed Trybunałem. Należy więc załączyć tu kopie wszystkich decyzji, na które powoływaliśmy się w poprzednich rubrykach, jak i wszystkie te, które w naszej ocenie mogą być dowodem w sprawie. Powinniśmy ułożyć ich chronologiczny wykaz. Trzeba jednak pamiętać o podstawowych zasadach, których należy przestrzegać kompletując go:

- kopie wyroków i decyzji powinny zawierać uzasadnienia, a nie tylko sama sentencję orzeczenia,
- dołączamy wyłącznie dokumenty związane z przedstawianymi przez nas do rozpatrzenia zarzutami.

7. Deklaracja i podpis

Podpis musi złożyć skarżący. Może się jednak zdążyć, że skarga zostanie wniesiona przez jego przedstawiciela. W takim wypadku to on będzie sygnatariuszem, ale do skargi musi zostać załączony odpowiedni dokument pełnomocnictwa, podpisany przez skarżącego.

13. Czy mogę liczyć na jakąkolwiek pomoc prawną w postępowaniu przed Trybunałem?

Skarżący nie będący w stanie opłacić prawnika, po uprzednim wykazaniu tego przed Trybunałem mogą ubiegać się o przyznanie pomocy prawnej dla prawidłowego prowadzenia sprawy. Wiąże się to oczywiście z dostarczeniem przez skarżącego oświadczenia o:

- posiadaniem majątku,
- dochodach,
- zobowiązaniach finansowych

oraz potwierdzenia tych danych przez odpowiedni urząd. W przypadku Polski jest to Urząd Skarbowy właściwy dla stałego miejsca zamieszkania. Cała ta procedura może mieć miejsce

po otrzymaniu przez skarżącego repliki odpowiedzi państwa. Do tego momentu jest on skazany na własną inicjatywę w tym względzie.

14. Na co powinienem szczególnie zwrócić uwagę pisząc skargę do Trybunału?

Należy pamiętać o tym, że w skardze nie można odwoływać się do treści wyroku wydanego na niekorzyść skarżącego. Trybunał nie jest bowiem jeszcze jednym sądem w toku instancji, który ma kontrolować, czy wyrok był sprawiedliwy. Należy to wyłącznie do sądów krajowych. Zadanie Trybunału ogranicza się w takich sprawach do oceny, czy wyrok został wydany w drodze rzetelnego procesu sądowego z zachowaniem wszystkich gwarancji zawartych w art. 6 Konwencji. O tym warunku skarżący muszą szczególnie pamiętać. Skargi ograniczającej się do zarzutu, że wyrok był niesprawiedliwy nie należy więc w ogóle wysyłać do Strasburga, ponieważ i tak zostanie odrzucona.

15. Czy muszę ujawniać swoją tożsamość w postępowaniu publicznym przed Trybunałem?

Może zdarzyć się tak, że wnosząc skargę do Trybunału z jakichś względów nie będziemy chcieli publicznie ujawniać naszej tożsamości. Taka możliwość jest dopuszczalna. Należy jednak poinformować o tym już w samej skardze i przedstawić racjonalne argumenty motywujące nasze odstąpienie od zasady publicznego dostępu do informacji w postępowaniu przed Trybunałem.

16. Jakie są etapy postępowania przed Trybunałem?

Pierwszy etap postępowania polega na badaniu dopuszczalności skargi przez Komitet, który następnie, w drodze jednomyślnego głosowania, podejmuje jedną z trzech decyzji. Może uznać skargę za dopuszczalną i przekazać ją do rozpoznania Izbie, stwierdzić jej niedopuszczalność lub skreślić sprawę z wokandy. Decyzja o niedopuszczalności skargi oznacza ostateczne zakończenie postępowania w sprawie. Wykreślenie z wokandy, również kończące postępowanie, następuje wtedy, gdy np. skarga zostaje przez skarżącego wycofana lub nastąpiło polubowne załatwienie sprawy. Decyzja o dopuszczalności całkowitej lub częściowej oznacza kontynuację postępowania. Drugi etap odbywa się przed składem orzekającym Izby. Bada ona ponownie dopuszczalność skargi, jednomyślnie lub większością głosów podejmuje decyzję w przedmiocie dopuszczalności, a następnie rozpoznaje ją merytorycznie. Jeżeli sprawa jest skomplikowana, to do momentu wydania wyroku Izba może przekazać ją do rozpoznania Wielkiej Izbie, chyba że strony temu się sprzeciwią. Merytoryczna decyzja Izby ma charakter wyroku ostatecznego, jeżeli żadna ze stron nie wniesie o dalsze postępowanie. W ciągu trzech miesięcy od decyzji Izby strony mogą wnieść o rozpoznanie sprawy przez Wielką Izbę. Orzekanie na tym etapie ma charakter postępowania drugiej instancji. Nie jest to jednak automatyczne, gdyż o dopuszczeniu sprawy do tego postępowania decyduje Wielka Izba w składzie 5 sędziów. Merytoryczna decyzja Wielkiej Izby po ponownym rozpoznaniu sprawy jest ostatecznym wyrokiem w danej sprawie. Na każdym z opisanych powyżej etapów możliwe jest ponadto polubowne załatwienie sprawy między rządem a skarżącym. W takim przypadku Trybunał wydaje decyzję o skreśleniu sprawy z wokandy.

17. Na czym polega zasada publiczności rozpraw przed Trybunałem?

Toczące się przed Trybunałem rozprawy mają charakter publiczny. Ich jawność może być wyłączona z powodu np. ochrony życia prywatnego, ze względu na bezpieczeństwo

państwowe czy porządek publiczny. Obowiązująca w Trybunale zasada publiczności rozpraw pociąga za sobą skutki tego rodzaju, że od momentu rejestracji skargi, wszystkie związane z nią dokumenty powinny być publicznie dostępne. Wyjątek stanowią tu jedynie dokumenty związane z negocjacjami ugodowymi.

18. Czym kończy się postępowanie przed Trybunałem?

Postępowanie przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka kończy się orzeczeniem wydanym przez Izbę rozpatrującą daną sprawę. Orzeczenie to jest odpowiedzią na pytanie czy nastąpiło naruszenie Konwencji i w jaki sposób. Izba orzeka w nim także o zadośćuczynieniu oraz o kosztach i wydatkach.

19. Jakie są skutki prawne orzeczeń Trybunału?

Wyroki Europejskiego Trybunału Praw Człowieka są ostateczne, jednak nie uchylają automatycznie, naruszających Konwencję orzeczeń sądów krajowych. W przypadku stwierdzenia przez Trybunał naruszenia przez państwo postanowień Konwencji, na państwach spoczywa obowiązek dostosowania sytuacji prawnej i faktycznej do jej wymogów. Może to być np. wznowienie procesu, wydanie decyzji o wypłaceniu odszkodowania, zwolnienie z aresztu, a nawet zmiana przepisów prawnych. Jeżeli żadne działanie tego rodzaju nie może być zrealizowane Trybunał orzeka, gdy zachodzi taka potrzeba, słuszne zadośćuczynienie pokrzywdzonej stronie. Organem odpowiedzialnym za egzekucję orzeczeń jest Komitet Ministrów Rady Europy.

20. Wzór skargi i wyjaśnienia

Są do pobrania na stronie <http://europa.fundacja.koszalin.pl>

UWAGA! Centrum Biznesu (dawniej Regionalne Centrum Informacji Europejskiej) w Koszalinie oferuje usługi w zakresie informacji i doradztwa przy składaniu skargi do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Realizujemy również usługi odpłatne w zakresie:

1. Przygotowanie skargi – 1000 zł plus Vat (1230zł)
2. Przygotowanie uzasadnienia do domniemania naruszenia praw gwarantowanych Konwencją – 400 zł plus (492zł)
3. Analiza prawna przesłanek dopuszczalności skargi w oparciu o przestawiony przez klienta materiał i stan prawny – 300 zł plus Vat (369 zł)
4. Sprawdzenie gotowej skargi lub uzasadnienia – cena ustalana w zależności od wymaganej ilości poprawek

Kontakt:

Centrum Biznesu

ul.Młyńska 2 75-054 Koszalin

tel/fax 094 3471317

europa.fundacja.koszalin.pl

e-mail: m.skrzypek@biznes.koszalin.pl

